

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/142/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121263643
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:6121263643.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Jany Dudíkovej a JUDr. Ľuboša Kunaya v spore žalobcu A. B., bytom v C. B. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou – Ján Buroci, s.r.o., so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Za Šestnástkou č. 17 proti žalovanej Obci Richnava, so sídlom v Richnave č. 261, zastúpenej doc. JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Južná trieda č. 1, o zaplatenie 1.064,00 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29.5.2023 č.k. 7C/28/2021-208 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok v časti zamietajúceho výroku tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 530,90 eura s 5 % úrokom z omeškania od 13.2.2020 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

P o t v r d z u j e rozsudok v prevyšujúcom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Týmto rozsudkom rozhodol súd prvej inštancie o peňažnom nároku žalobcu, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 533,20 eura s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia.

3. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom parcely č. 90358 o výmere 1060 m², vedenej ako trvalý trávnatý porast kat. úz. C. a to v pomere 1/2 k celku a pod poradovým č. 1 až 8 sú uvedení ďalší podieloví spoluvlastníci tejto parcely. Na uvedenej parcele stojí stavba súp. č. 259 – materská škola, ktorej vlastníčkou na základe protokolu o delimitácii podľa § 2b ods. 1 písm. b/ zákona č. 138/1991 Zb. je žalovaná. Taktiež súd pri rozhodovaní vychádzal zo znaleckého posudku č. 23/2020 a znaleckého posudku č. 262/2018.

4. Rozsudkom zo dňa 15.11.2021 č.k. 7C/28/2021-120 súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 530,80 eura s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, majúc za to, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom spornej parcely 1/2, teda vo výmere 530 m², vychádzajúc z názoru, že každý zo spoluvlastníkov sa môže samostatne domáhať svojich nárokov, avšak len v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prevyšujúcej časti preto nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol.

5. Odvolací súd uznesením zo dňa 16.11.2022 zrušil horeuvedený rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Po opätovnom prejednaní veci súd prvej inštancie opätovne žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, vychádzajúc z vykonaného dokazovania mal za nesporné, že žalobca sa v konaní domáha vydania bezdôvodného obohatenia a to z dôvodu neoprávneného užívania pozemku žalovanou bez právneho titulu, ktorý je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu v 1/2, pričom zároveň sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia aj za ďalších spoluvlastníkov v rozsahu zastavanej parcely stavbou vo vlastníctve žalovaného, ktorý nárok opiera o ust. § 513 a § 515 Občianskeho zákonníka.

7. Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že v prejednávanej veci sa jedná o spoločný záväzok a o aktívnu solidaritu spoluvlastníkov sporného pozemku. Súd poukázal na ust. § 137 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého úkony, predmetom ktorých je spoluvlastnícky podiel, nezaväzujú ostatných podielových spoluvlastníkov a ani nie sú z nich nijak oprávnení. Vo vzájomnom pomere spoluvlastníkov sú žaloby kryté ust. § 139 Občianskeho zákonníka a v pomere k tretím osobám ide o osoby podľa § 132 alebo § 489 Občianskeho zákonníka.

8. Z uvedeného vyvodil, že pokiaľ sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia, aktívne legitimovaným subjektom na jeho vydanie je iba žalobca a to v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V danom prípade nevznikol spoluvlastníkom predmetnej parcely spoločný záväzok voči žalovanému. V konkrétnom prípade neexistuje daný právny titul, na základe ktorého by žalobcovi vznikla aktívna solidarita, v zmysle ktorej by v sporoch s inými osobami mal každý zo spoluvlastníkov, ako veriteľ, samostatné právo na uplatnenie celej pohľadávky voči tretiemu subjektu. Na základe uvedeného názoru žalobu zamietol.

9. Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 255 C.s.p. majúc za to, že každá zo strán sporu má úspech len čiastočný, preto vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

10. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

11. V odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu. Vo vzťahu k aktívnej solidarite poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 28Cdo/594/2006.

12. Podľa jeho názoru aj aktívna solidarita je ponímaná širšie, keďže súdnej praxi pod § 139 ods. 1 podradil aj prípady náhrady škody, ktorá vznikla porušením povinnosti zo zmluvy na majetku v spoluvlastníctve a prípady, keď sa na úkor podielových spoluvlastníkov iný subjekt bezdôvodne obohatil. Ak jeden zo spoluvlastníkov prijal viac ako je jeho podiel, je povinný sa s ním vyrovnáť podľa veľkosti ich podielov, ak medzi nimi neexistuje iná dohoda.

13. Podľa jeho názoru je oprávnený požadovať od žalovaného plnenie i za ostatných podielových spoluvlastníkov, s ktorými sa následne podľa pomeru ich podielov vyrovná. Rozhodnutie súdu, že môže žiadať len bezdôvodné obohatenie v časti jeho spoluvlastníckeho podielu nie je dôvodné a nemá oporu v zákone.

14. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

15. Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

16. Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ak súd pri rozhodovaní o nárokoch žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vychádzal z názoru, že „...v konkrétnom prípade neexistuje daný právny titul, na základe ktorého by žalobcovi vznikla aktívna solidarita, v zmysle ktorej by v sporoch s inými osobami mal každý zo spoluvlastníkov, ako veriteľ, samostatné právo na uplatnenie celej pohľadávky voči tretiemu subjektu.....“. Súd prvej inštancie zjavne nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení 3Co/27/2022, ak pri rozhodovaní nevychádzal z ust. § 139 ods. 1 v spojení s § 513 Obč. zák.

17. Podľa § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci sú oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne.

18. Podľa § 513 Občianskeho zákonníka ak je dlžník zviazaný na rovnaké plnenie niekoľkým veriteľom, ktorí sú podľa zákona, podľa rozhodnutia súdu alebo podľa zmluvy voči nemu oprávnení spoločne a nerozdielne, môže ktokoľvek z veriteľov žiadať celé plnenie a dlžník je povinný splniť v celom rozsahu tomu, kto o plnenie požiada prvý.

19. Citované zákonné ust. § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje práva a povinnosti spoluvlastníkov a tretích osôb, ktoré sa týkajú spoločnej veci založením aktívnej a pasívnej solidarity. Napriek tomu, že uvedené ustanovenie sa zmieňuje iba o „právnych úkonoch“ týkajúcich sa spoločnej veci, v súdnej praxe sa vykladá tento pojem tak, že pod režim tohto ustanovenia patria aj prípady majúce základ v protiprávných úkonoch (náhrada škody) alebo v objektívnych stavoch (v bezdôvodnom obohatení tam, kde sa nejedná o skutkovú podstatu založenú na zmluvnom vzťahu – napr. bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu).

20. Ustanovenie § 139 ods. 1 zakladá ex lege aktívnu solidaritu spoluvlastníkov, ktorá spočíva v tom, že sú daní viacerí solidárni veritelia, z ktorých každý môže od dlžníka požadovať celé identické plnenie. Dlžník je však povinný plniť len raz a ak uspokojí jedného zo solidárnych veriteľov, solidárny záväzok tým zaniká a ostatní veritelia už po ňom nemôžu nič požadovať. Z uvedeného je zrejmé, že v sporoch s inými osobami ohľadom spoločnej veci má každý z veriteľov svoje samostatné právo na uplatnenie pohľadávky a nezávisle na ostatných ju môže uplatniť žalobou na súde. Po tom, čo jeden zo solidárnych veriteľov požiada o plnenie (prípadne uplatní pohľadávku proti dlžníkovi žalobou na súde), nemôže už iný veriteľ požadovať od dlžníka plnenie a dlžník nie je ani oprávnený mu plniť.

21. Judikatúra aktívnu solidaritu výslovne uvádza i na oblasť náhrady škody, ktorá vznikla porušením povinnosti zo zmluvy na majetku v spoluvlastníctve s tým, že náhrady škody sa môže domáhať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov. Nie je potom dôvod pre odlišné posúdenie prípadu, kedy sa na úkor podielových spoluvlastníkov bezdôvodne obohatil.

22. V prejednávanej veci je vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúce v zastavanom pozemku žalobcu, ktorý je podielovým spoluvlastníkom. Skutočnosť, že žalobca je v zmysle ust. § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka z právneho úkonu týkajúcej sa spoločnej veci povinný spoločne a nerozdielne s ostatnými spoluvlastníkmi, v právnych dôsledkoch znamená, že od žalovaného je oprávnený požadovať celé plnenie, teda vydanie celej sumy predstavujúce bezdôvodné obohatenie žalovaného užívaním spornej parcely. Irelevantným pritom ostáva výška spoluvlastníckeho podielu žalobcu, lebo tento vnútorný pomer medzi spoluvlastníkmi je významný iba z hľadiska následného regresu proti ostatným.

23. Vnútorný vzťah medzi spoluvlastníkmi v prípade, že niektorí zo solidárnych veriteľov prijal od dlžníka celé plnenie sa riadi v zmysle ust. § 515 Občianskeho zákonníka pomerom medzi spoluveriteľmi.

24. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že je nesprávny právny záver súdu prvej inštancie, že aktívne legitimovaným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia je žalobca, a to iba v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu.

25. V konaní nebolo sporné, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom parcely KN-C č. 90358 o výmere 1060 m², v podiele 1/2 k celku. Geometrickým plánom v rámci dokazovania na súde prvej inštancie bolo konštatované, že časť tejto parcely je zastavaná stavbou žalovanej o výmere 420 m². Žalobca v konaní uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu 1.064,00 eur a rozsudkom súdu prvej inštancie 7C/28/2021-120 v znení rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Co/27/2022-158 bola žalobcovi priznaná suma 530,80 eura s prísl., preto predmetom konania bola suma 533,20 eura s prísl. Základ nároku medzi stranami sporu bol prejudiciálne ustálený horeuvedeným rozsudkom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, preto v ďalšom konaní bolo rozhodované v časti pôvodne zamietajúceho výroku.

26. Žalobca teda dôvodne uplatňoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 3.3.2019 do 3.3.2021 v sume 840,00 eur (420 m² x 1 euro x 2 roky), za obdobie od 3.3.2021 do 13.9.2021

v sume 210,00 eur (6 mesiacov x 35 eur) a za desať dní v mesiaci september v sume 11,70 eura (10 dní x 1,17 eura), teda v celkovej sume 1.061,70 eura. Keďže v pôvodnom konaní bola žalobcovi priznaná titulom bezdôvodného obohatenia suma 530,80 eura, dôvodne teda uplatňoval aj nárok v sume 530,90 eura s prísl.

27. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení, porušil tým právo strán sporu na spravodlivý proces, preto odvolací súd postupom podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok v časti zamietajúceho výroku a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 530,90 eura s 5 % úrokom z omeškania od 13.2.2020 do zaplatenia.

28. V časti odvolanie žalobcu nebolo dôvodné, preto odvolací súd potvrdil rozsudok v časti zamietajúceho výroku nad sumu 1.061,70 eura, vrátane trov konania.

29. Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1, podľa ktorých právo na náhradu trov odvolacieho konania má úspešná strana sporu, v danom prípade žalobca, preto mu odvolací súd priznal aj náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

30. Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).